

"דף האחוריים של חנוך לוין"

סאטירה עד יוני '67

(מתוך עיתון הסטודנטים "דרבן", אוניברסיטת ת"א)

המועצה

בראשית ברא אלוהים את השמיים ואת הארץ.
"לא!" אמרה המועצה לשיווק פרי-הדר.
"לא!" אמרה המועצה למניעת תאונות דרכים.
סלי...
"לא!" אמרה המועצה האקומנית.
אב...
"לא!" אמר הוועד למען החייל.
יש...
"לא!" אמרה המועצה למניעת שריפות.
אין לכם בי...
"לא!" אמרה מועצת הלול.
רג...
"לא ולא!" פסקו מועצות הפועלים מדימונה ועד שפיצברגן.
ויאמר אלוהים "יהי אור!"
"תפוזים" אמרה המועצה לשיווק פרי הדר.
"עגבניות" אמרה המועצה לשיווק ירקות.
"ציציות" אמרה המועצה הדתית.
"ביצים" אמרה מועצת הלול.
"סטודנטים" אמרה מועצת הסטודנטים.
"טינופת" אמר אלוהים וירק. טבעו גם אלה שידעו
לשחות.

מחלקת החינוך על עיריית ת"א מודיעה:

נותרו שלושה ימים בלבד למותה
של
סבתא אליהו
רכשו כרטיסים עוד היום

במוצאי-שבת 4.12.65

יתקיים בבית ציוני אמריקה רסיטל זמרה של סבתא אליהו

בתכנית:

הפתיחה "הקשיבו לי"

אינטרלוד "תנו לי לנשום"

"למה תכו אותי"

"אני אשה זקנה"

"תנו לי ללכת"

"אי! אי!"

"רחמו עלי"

"הרי אני סבתכם"

וכן להיטה המפורסם "אחרי מותי ספרו לי חה-חה"

היו חביבים ובואו

היכל "תל חרבון"

מזה שנים רבות מורגש בעירנו חסרונו של מוסד מסוג זה. מן התושבים נמנעה כל העת הזכות האלמנטרית של החראה פומבית, זכות שאפילו הציפורים מנצלות אותה באופן כה טבעי בפרהסיא. בעיר הגדולה בארץ, מוקד התרבות במזרח התיכון, נאלצו משפחות משלשלות וילדים חסרי מעצורים והתאפקות להיות מרותקים בבדידות לחדרים קטנים בבתיהם ונמנע מהם תענוג הבילוי המודרני של "שבת אחים" במחראה ציבורית.

לאחר שנים של תוכחה נוקבת מעל "דף האחוריים" שעוררה סערה ציבורית עצומה, הפשילה העיריה את מכנסיה וניגשה למפעל האדיר.

התוצאה:

אולם ענק המכיל עשרת-אלפים אסלות ישיבה מרופדות. מים זכים משקפים מתחתית כל אסלה את דמות היושב. אקוסטיקה נהדרת ורשת רמקולים. תצפית

מצויינת מכל מקום לכל מקום. מגבים אוטומטיים ומגרדים סטריאופוניים הוזמנו מחו"ל והותקנו בכל מושב. את הקהל תבדר במשך 24 שעות ביממה תזמורת כלי נשיפה. בשבתות וחגים ייערכו במקום פיקניקים המוניים וכן תחרויות נושאות פרסים בחסות חברת "אקס-לקס".

טקס חנוכת ההיכל יתקיים ביום ה' 10.2 בשעה 4.00 אחה"צ, לאחר עצירות- עם חגיגית שתיערך מבעוד בוקר ברחבת העיריה, וישתתפו בה ראש העיריה, שרי ממשלה ואישי ציבור. הפותחת: סגן ראש העיר, פ. נאד. הציבור מוזמן. בואו בהמוניכם.

הבילוי הנבון – במחראות "תל-חרבון"

1965

סבתא אליהו מציעה לך את חסדיה:

מי יבוא אלי?

מי יבוא אלי?

מי יבוא אלי?

הזבובים שבנחירי ההיסטוריה

"מטוס הדקוטה רוחשי המנוע נסקו זה אחר זה אל המרומים הערפליים של מנחת-אוקטובר מאדמת-אופק. צל ענק עבר חלף על פני ערכת הנגב. מפקד המטוס איציק מ. לא ראה את הצל. פניו היו אל היער".

בתיאור זה של התחלת ההתפתחות ההיסטורית הענקית הקרויה "מבצע קדש" היו תמימי-דעים כל עיתוני הערב ועיתוני הקסרקטין, מבחינה עובדתית וסגנונית גם יחד. המחלוקת פרצה ביחס לעיתויו של האקט ההיסטורי הבא. בעוד ש"ידיעות אחרונות" טען כי בשלב שלאחר מכן "הניח מפקד המטוס איציק מ. את ידו השעירה על ההגה", הרי אין "מעריב" מפקק כלל שפעולה זו באה רק לאחר ש"מפקד המטוס איציק מ. אימץ את עיניו החדות כדי לראות מבעד לערפל". עיתונות הקסרקטין שלנו לא נקטה עמדה בוויכוח משום שקיבלה מ"לייף" אינפורמציה סותרת.

כנראה שלעולם לא נדע את האמת. מפקד המטוס איציק מ. מת וכך נגזר עליו מדי שנה להיות מסופר בפיה-הערווה של עיתוני הערב. מפני שאיציק מ. נהרג וכמו תמיד "הזונות רוחצות בדמו". מצד שני, לו היה חי, אפשר שבעצמו היה הופך לעיתונאי, או לבעל מסעדה שהוא חבר-כנסת, או לחבר-כנסת שהוא גנב, או לגנב שהוא צייר, או לצייר שהחליף את מינו, כדי שיוכל לקיים יחסים טבעיים עם שדרנית "קול ישראל".

מה עלי לעשות? הצחוק הזה הוא מר והספדים על אדמה תחוחה מעוררים בדרך כלל תיאבון. אני נזכר בידידי גראבן ר. זלעפות. הוא האדם איתו עמדתי על שפת הים, שם ראינו מטוס נופל. והוא שאמר: "מטוס נופל". אני שראיתי את המטוס נופל נוכחתי בצדקת דבריו. הוא אמר רק מה שראה. וזה הרבה מאד. אפילו לעיתונאי.

נעימת ביניים לגראבן, גריזלדה וצ'מבלר

אני מוזמן לתה מנחה אצל ידידי גראבן ר. זלעפות. אני פותח את הדלת. אני חוצה את כיכר הנוחיות ומגיע לחדר. החדר מוצף צלילי גיטרה רכים. ראשו הלכבי של גראבן ר. זלעפות מוטל בחיקה נעים ההליכות של אשת-חיקו גריזלדה טוטנבוים-מעדנות. עיניה סמליות, אוזניה מרומזות, חוטמה יוצא ידי חובה. קולה של גריזלדה מפעפע בחדר ומפיץ ריח עמוק. אני מאחר את התה של שעה חמש אך מספיק לשיר הלירי של חמש ורבע.

גריזלדה טוטנבוים-מעדנות שרה שיר לירי גוף לשוכן-חיקה גראבן ר. זלעפות על רקע דמדומים וחוסר-תה. פעמיים ביום. למצוץ.

הוא לא ידע את השעה

לחן: משה וילנסקי; מלים: ענף הווי של הצבא הכי טוב במדינה.

הִיָּה כְּבֵר עָרַב בְּצֵלוֹ שֶׁל הַדְּקוּטָה,
הַמְּנוּעִים שֶׁרְקוּ בְּנֵהֶמָּה כְּבֵדָה,
הַלִּילָה אֶת גּוֹפּוֹ עֵטָף כְּמוֹ קְפוּטָה
וְאִז גָּאוּ בּוֹ כָּל חַיֵּיו כְּמוֹ חִידָה.

הַשְּׂמִים הוֹאָרוּ בְּאוֹר רְקָטָה
וְהָיָא נִצְבָּה שֵׁם מְשֻׁךְ כָּל הַהַמְרָאָה,
וּכְשֶׁנֶּסֶק לְמְרוּמִים נִזְכֵּר לְפִתְעַ
שָׁשׁוּב שָׁכַח לְשֶׁאֵל אוֹתָהּ אֶת הַשְּׁעָה.

פזמון חוזר: הוא לא רסק עצים
ולא מעך ביצים
ומטוסו אף לא הפל למטה

וְהוּא יָדַע יֵשׁ יוֹם
בּוּ יִפְגְּשׁוּ פֶתְאוֹם
ב"המוזג" או אצל איבי נתן.

הַפְּרָפְרִים יֵצְאוּ בְּחֵרִיקַת לְמִבְרָטָה,
הַמְשׁוֹרְרִים הַמְקַרְיָחִים עָשׂוּ שְׂאוֹן,
הוּא הַבֵּיט בָּהּ וְהַבִּין הַכֹּל לְפִתְעֵ:
שְׁלֹא הָיָה לָהּ, לֹא הָיָה לָהּ כְּלָל שְׁעוֹן.

גריזלדה מלטפת את ראשו הראשי של ידידי גראבן ר. זלעפות. הוא משיב לה נשירה על שפת-הים שלה. אני עוזב את המקום צעיר משהייתי, צעיר משאהיה.

[יותר קורט וייל וכחות אימבר]

אני מוזמן לקפה של עשר אצל ידידי גראבן ר. זלעפות. אני פותח את הדלת. ידידי עומד בפתח.

הוא אומר: אל תבין אותי שלא כראוי. אינני מתכוון להעלות זיכרונות. אני רוצה לתקן טעות איומה ועוול שנעשה לי. ממשלת גרמניה המערבית מסרבת לקבל אותי כקונסול כבוד של ישראל בה. היא טוענת שהשתתפתי בפעולות פרטיזניות נגד הגסטפו. היא טוענת שניסיתי להציל יהודים באמצעות הבריטים. היא טוענת שהורי התנגדו להיכנס לתא הגזים. אין בכל אלה אף מלה אחת של אמת.

האם היה עלי להתגייס לוורמאכט כדי להיות יהודי כשר? אולי צריך הייתי למות על מנת שהנערות הגרמניות יצטערו על שאינני חי? (דמעות בעיני)
אני: אני מבין אותך. אבל אתה גולש לבעיית גרמניה.

הוא: גרמניה אינה בעיה; גרמניה זו בירה!

אני: נעזוב את גרמניה.

הוא: למה נעזוב? אדרבא! נדבר! זה משחרר את הגזים. נדבר גם על הנוער הישראלי.

אני: סלח לי.

הוא: לא. איזה מין מראיין אתה?

אני: אינני מראיין.

הוא: לא. אתה מראיין משונה מאד! למה לא תשאל אותי על הנוער הישראלי? ועל תפקיד הפלאפל כמעצב האולקוס? ועל המדע, חיוב או שלילה, לאור הקמת הטלביזיה החינוכית ולמה לא על השואה (חיוב או שלילה?) בוא נדבר קצת על השואה.

אני: הירגע, ידידי.

(ידידי חג סביבי בהתלהבות נעורים בריאה. ידידי אינו מסתיר את יצריו הבריאים. הדבר מוסיף לו חן וצלקות).

הוא אומר: אני רוצה לדבר על השואה. אני רוצה שואה.

שואה. שואה אמרתי! (הוא שופע שואה)

עוד לא אכלנו, עוד לא שתינו, תנו לי קצת שואה

יבש לנו בגרון. עם לחם בחמאה.

אני: אתה מפריז.

הוא: לאו דווקא. אני מכיר גם את האספקטים האחרים (עיניו לחות). זה מנקה את הדם. אשיר לך את הבלדה על ברטה קיש. (צועק) גרדיזלדה! תני לי ליווי לברטה קיש. (צלילי גיטרה מתייפחים) לא! לא טוב! יותר קורט וייל ופחות אימבר. (מקשיב) טוב.

ברטה קיש היא יהודיה, יהודיה מופקרת, או אולי נקרא לה יהודיה עם חדרות-חיים. היא אינה יכולה להתכחש לטבעה. היא אינה יכולה להיות רבנית. אבל גם רבנים מבקרים אצלה לפעמים.

בלדה על ברטה קיש

לחן – בלתי ידוע

מלים – ידועות

לִילָה חַם בְּפֶרְנֶקְפוּרְט עַל נְהַר הַמַּיִין,
”מִי דוֹפֵק אוֹתִי?” שׁוֹאֵלֶת בְּרֶטְהָ קִישׁ.

גְּרַמָּנִים יָפִים וּבְעֵינַיִם יִין,

הַנְּהַר נוֹשֵׂא צְחוּקָה וּמַחְרִישׁ,

כֵּן, בְּרֶטְהָ קִישׁ,

לִילָה פְּרוּעַ אֵךְ יוֹמֶךָ מִבְּאִישׁ.

בְּמַחְנֵה שֶׁל בּוֹכְנוֹלֵד הַלַּיְלָה חֵם,
 "מִי הוֹרֵג אוֹתִי?" שׁוֹאֵלֶת בְּרַטָּה קִישׁ,
 גְּרַמָּנִים יָפִים וּבְעֵינַיִם דָּם,
 עֲנֵן רָחוֹק נוֹשָׂא אוֹתָךְ וּמַחְרִישׁ,
 כֵּן, בְּרַטָּה קִישׁ,
 זָכָרְךָ יָפָה הוּא אַךְ גּוֹפֵךְ מִבְּאִישׁ.

בְּשִׁכּוּנֵי לְכִישׁ נַחִים לַיְלוֹת אֲלֵפִים,
 "מִי דוֹפֵק אוֹתִי?" שׁוֹאֵלֶת דְּפָנָה קִישׁ,
 גְּרַמָּנִים יָפִים, כָּלֶם עִם מִשְׁקָפִים,
 הֶרְחוֹב נוֹשָׂא צְחוּקְךָ וּמַחְרִישׁ,
 כֵּן, בְּרַטָּה קִישׁ
 הַבִּיטִי אֵיךְ עוֹשִׂים עֲלֶיךָ קִדִּישׁ.

אני מציין את יפי השיר ועוזו. אני עומד על ההקפדה המשקלית.
 הוא אומר: כן, אבל קרה משהו באמצע. הנורמליזציה הופיעה באמצע הבית
 השלישי. הנקמנות קיבלה פיצויים ומזונות והועפה דרך החלון. הצרה היא
 שמשורר מתחיל לכתוב שיר מבלי שיהיה בידו האקרה כדי לגמרו.
 אני: אולי נחליף את דפנה קיש בפטימה?
 הוא: תגיד מה שתגיד על הגרמנים, יש להם טעם. קודם כל אני מתכוון לזה
 שהם מתרחצים.

אני: נכון. אני אחליף לך את כל הבית.
 הוא: תעשה עמדי חסד רב. (אני יוצא לכיכר הנוחיות, מחליף את הבית
 וחוזר.) גריזלדה: מוסיקה! (מקשיב) לא טוב! לא כל כך הרבה קורט וייל וקצת
 יותר בני ברמן (שומע) בסדר!

קורא יקר!
 אבקשך לראות את הבית השלישי של הבלדה כמבוטל ולקבל תחתיו את הבית
 הבא כממלא מקומו המוסמך:

בְּשִׁכּוּנֵי לְכִישׁ כְּבָר לַיִל מְרַגֵּעַ רָד,
 "מִי זֶה שֶׁם דוֹפֵק? שׁוֹאֵלֶת דְּפָנָה חָן,

אֲנִישֵׁי הַלִּיגָה לְמַנְיַעַת סְרַטֵן הַשָּׂד
עָשָׂר לִירוֹת לְנִשְׁמַת אִמָּה תַתָּן,
כֵּן, בְּרִטָּה קִישׁ,
הַבִּיטִי אֵיךְ עוֹשִׂים לָךְ יָד וְשֵׁן.

ידידי אומר: זה בית יפה.
אני: יש לקוות. זה יהיה מגוחך אם דפנה חן תחלה בסרטן השד.

פרוילין ברטה קוך

פרוילין ברטה קוך ונערותיה הגיעו לנמל-חיפה במשחתת השעשועים "שלום עליכם היטלר".

לעיתונאים אמרה פרוילין קוך: "הגענו במסגרת הסכם הסיוע".

למסדר המשטרה אמרה: "10% הנחה לכוחות הביטחון".

לנשיא המדינה אמרה: "סלח לי, הר פרזידנט, איפה הנוחיות?" (ריאל-פוליטיק).

ועל דוכן הכנסת אמרה: "חם פה, אצלכם", ופתחה רוכסן.

המשטרה היתה עצבנית. היא כלאה את ניצולי השואה במחנות-הסגר מיוחדים מחשש התפרעויות.

"מה זה?" שאלה פרוילין קוך ונעצרה לפני גדר התיל.

"בבקשה להתקרב", אמר רב-פקד תחכמוני, "זה לא נושך".

המשטרה היתה עצבנית מאוד בשל תפקידיה המעצבנים.

היא עקרה את היד מ"יד ושם".

היא הטילה רימוני גז צחוק במרתף השואה.

"מה זה?" שאלה פרוילין קוך.

"מרתף" ענה רב-פקד תחכמוני ולקח אותה למגדל-שלום.

המשטרה היתה עצבנית מאוד וירתה כדורי הרגעה בציבור.

"מה זה?" שאלה פרוילין קוך והצביעה על קיר מכוסה בצלבי-קרוס.

"פרוילין תרגיש עצמה כמו בבית" השיב רב-פקד תחכמוני בנימוס.

המשטרה חטפה עצבים נוראיים. 100 שוטרים שכונו "חמורים!" נעלבו קשות (ועדיין לא יצאו מכלל סכנה). ילדי-גן ששיחקו ב'חמור חדש' הוכו עד זוב-דם.

"מה זה?" שאלה פרוילין קוך.

"דם" השיב רב-פקד תחכמוני.

"אוה, דם!" אמרה פרוילין קוך "אבל אני מעדיפה שמפניה".

ביום השלישי אמרה פרוילין קוך: "זהו היום הגדול בחיי" וחיכתה ללילה.

וביום השביעי שרו פרזילין קוך ונערותיה "הבה נגילה".
"הבה נגילה, הבה, הבה" שרה פרזילין ברטה קוך.

המשטרה העצבנית איבדה את מכנסיה.

העם מחא כף־מרק.

היא היתה נהדרת, פרזילין ברטה קוך, במכנסיה־העור שלה ומגפי הרכיבה
שלה מול העיניים הלחות מתחת לקסדות הירוקות של המשטרה העצבנית.
"אנחנו רק מילאנו פקודות", מסר דובר המשטרה.

12.6.1966

צעיר ערבי!

המחלקה הסניטרית של עיריית ת"א קוראת לך!
אם אתה מוכשר, בעל יזמה ושואף לגדולות
אם אתה דוגל בנקיון וטוהר־כפיים

מקומך אצלנו!

טאטוא רחובות בשעות הלילה בתנאים של שקט אוויר־מרגוע ואוויר צח,
מתחת לעמ"ם מכוכבים.

רחובותינו מחכים לך!

הרקת פחי־אשפה בשעות הבוקר המוקדמות, פחים מוסיקליים אשפה
מעניינת, הפתעות בהופעת חולדות.

אשפתנו מחכה לך!

פיקוח על משתנות ציבוריות עבודה חיונית, שופעת עסים.

משתנותינו מחכות לך!

סניטר בבית־חולים, אם אתה ממורמר, אם אתה חש שקיפחו אותך, פנה
לבית החולים העירוני ותכנים חוקן ליהודים.

אחורינו מחכות לך!

29.11.1965

בוא חייל של שוקולד

הטבח מגיש בשר לרב הטבחים,
ורב הטבחים מגיש בשר לתותחים,
כל האנשים אחים מתחת לפרחים –
בשרועמים התותחים הילדים בוכים.

בוא חייל של שוקולד
ישב אצלי על המשלט,
שב, תסריח, אל תירא
ותשוב לעפרך.

אחינו איש אמיץ היה, על משמרתו נפל,
וגם הקימו גל מעל בשרו המקלקל,
והיה לו, לאחינו, דם אבל הדם נזל,
לא ישיבנו עוד אפלו צו הרמטכ"ל
בוא...

מפצעי אביך כבר נודפים ריחות שלום,
המשיח לא יבוא ללא מרבד אדם,
המשכיל, אומרים כלם, בעת ההיא ידם
ומי שלא הלך בנוח כבר שוכב בדם.
בוא...

הצבא שלנו הוא אליך לא אדיש,
רבע אינטש יקדיש לך וגם חצי-קדיש,
נערה תבכה עליך, וגם זה יוביש,
המות אין לו ריח (אם האף אינו רגיש).
בוא...

”שִׁמְאֵל יָמִין, יָמִין הוּא שְׁמֵאל” הַגְּדוּד הוֹלֵךְ וְשָׁר,
”הַחַיִּים מְסַרְבְּלִים, הַמּוֹת הוּא קָצֵר”
כָּל הַגְּדוּד הוֹלֵךְ אַחַר עֲרֵפוֹ שֶׁל הָרֶס”ר
וְהָרֶס”ר הוֹלֵךְ גַּם הוּא בַּדְּרֹךְ כָּל-בְּשֵׁר.
בוֹא...
...

1966